

Nr 311.

Av herr **Welin**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 227, med förslag till förordning om ersättning till tobaksgrossister och hos dem anställda personer med anledning av införandet av statsmonopol å tobakstillverkningen i riket.

I nådiga propositionen nr 227 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga därvid fogade förslag till förordning om ersättning till tobaksgrossister och hos dem anställda personer med anledning av införandet av statsmonopol å tobakstillverkningen i riket.

Enligt detta förslag skall det åligga staten att utgiva ersättning *dels* till den, vilken yrkesmässigt i gross idkar handel med tobaksvaror såsom näring (tobaksgrossist), för förlorad eller minskad näringsverksamhet, och *dels* till den, som förlorat anställning inom grosshandeln med tobaksvaror.

Beträffande tobaksgrossist föreskriver förslagets 5 §, att han skall få ersättning under villkor bland annat, att han utövar den verksamhet, som här avses, vid tiden för denna förordnings ikraftträdande, samt utövat densamma under de fyra närmaste kalenderåren därförut.

Enligt förslagets 6 § skall personlig ersättning tillkomma viss affärsledare hos tobaksgrossist samt handelsresande, platsförsäljare eller annan person, vilken vid utgången av maj månad 1915 var i och för hans handel i gross med tobaksvaror stadigvarande anställd hos tobaksgrossist och därefter antingen på grund av indragning av den utav honom innehavda befattningen hos tobaksgrossisten förlorat anställning hos denne eller på grund av förestående indragning av befattningar uppsagts att lämna anställning hos tobaksgrossist senast med utgången av år 1916. Såsom villkor för erhållande av dylik ersättning gäller

bland annat, att personens inkomst av arbete under åren 1912—1915 uteslutande eller till väsentlig del härflutit av inom riket innehavd sådan anställning, samt att personen icke erhållit och icke kunnat erhålla någorlunda motsvarande anställning hos aktiebolaget svenska tobaksmonopolet.

Således lämnas ersättning *dels* åt tobaksgrossister, som utövat sin verksamhet under de fyra närmaste kalenderåren, och *dels* åt vissa affärsanställda, bland dem handelsresande, som innehaft denna sin verksamhet under de fyra åren 1912—1915. Eller med andra ord: den, som varit tobaksgrossist under de fyra åren 1912—1915 eller varit t. ex. handelsresande samma fyra år, har rättighet att erhålla ersättning efter föreskrivna grunder.

Men om någon varit t. ex. handelsresande de båda åren 1912—1913 och tobaksgrossist de båda andra åren 1914—1915, så erhåller han ingen ersättning. Han borde dock ha allraminst lika stor rätt till ersättning som den, vilken varit endast handelsresande de fyra åren. Den, som haft företagsamhet och energi att öppna egen rörelse, bör väl, då det nu är fråga om ersättning för förlorad verksamhet, ha minst lika stor ersättning, som om han förblivit vid sin förra verksamhet som handelsresande. Han skall väl icke straffas för sin företagsamhet.

Det är sannolikt inte många, som komma under den nu berörda kategorien, och som sålunda under de ifrågavarande fyra åren varit först handelsresande och sedan tobaksgrossist. Men om blott en enda sådan finnes, sker mot honom stor orättvisa, om han utestänges från ersättning.

En sådan är t. ex. herr Gustaf Herman Lindstén i Stockholm. Född 1863 började han handla med tobaksvaror i parti och minut 1898 och var sedan handelsresande från den 1 oktober 1904 till den 2 maj 1913. I slutet av augusti 1913 öppnade han egen grossistaffär i tobak och utövar den fortfarande, ehuru han under nuvarande förhållanden har svårt att kunna köpa tobaksvaror. Han har sökt men icke erhållit plats i aktiebolaget svenska tobaksmonopolet.

Möjligen finnas flera i liknande ställning, men alldeles oberoende härav synes det vara rättfärdigt, att den, som i 18 år varit sysselsatt i tobaksbranschen och nu blir berövad sin utkomst, bör ha ersättning, särdeles som han vid en ålder av 53 år har svårt att få någon anställning eller öppna annan givande affär.

Därför borde i den föreslagna förordningen om ersättning till tobaksgrossister m. fl. inflyta en bestämmelse om, att ersättning skall lämnas åt den, som för närvarande är grossist men icke varit det under alla de fyra närmast föregående kalenderåren, blott han, innan han

öppnade egen affär, varit affärsledare, handelsresande, platsförsäljare eller haft annan verksamhet inom tobaksbranschen sedan år 1912.

Nu synes visserligen en sådan person som den ifrågavarande kunna få understöd enligt 8 § i förslaget till förordning, men det är att märka, att i denna paragraf talas det icke om *rätt* till ersättning utan om *understöd*, som, där skälig anledning är att antaga, att en person till följd av statsmonopolets införande kommer att sakna utväg att försörja sig, med visst belopp kan tilldelas honom. Han benämnes ock av förordningen som »understödstagare», men en person sådan som den här namngivne bör vara fullt och lika *berättigad till ersättning* som åtminstone varje handelsresande, som tjänstgjort i fyra år, och bör därför icke inordnas bland understödstagarna.

Hur ersättningen sedan skall utgå till en person i den ställning, som här framhållits, tilltror jag mig icke föreslå, men det synes som den borde utgå efter tvenne beräkningar, en för den tid, han varit handelsresande, och en för den tid, han varit tobaksgrossist, eller ock torde den kunna helt utgå såsom för handelsresande.

På grund av vad jag sålunda anført, får jag hemställa,

att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 227 ville besluta, att ersättning skall utgå även till den, som för närvarande är tobaksgrossist men icke varit det under alla de fyra närmast föregående kalenderåren, blott han, innan han öppnade egen affär, varit affärsledare, handelsresande eller innehaft annan verksamhet hos tobaksgrossist sedan år 1912.

Stockholm den 10 maj 1916.

S. Welin.